

การเพาะพันธุ์กุ้งก้ามกราม

กุ้งก้ามกราม เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังจำพวก Crustacean มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Macrobrachium rosenbergii* (de Man 1879) เป็นกุ้งน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ได้ทั้งในน้ำจืดและน้ำกร่อย มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย และพบบางส่วนบริเวณเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก กรมประมงประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์กุ้งก้ามกรามครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2509 ในปี พ.ศ. 2520 รัฐบาลไทยได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เพื่อตั้งศูนย์พัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ทดลองค้นคว้าวิจัยในการเพาะและอนุบาลลูกกุ้งก้ามกรามจนประสบความสำเร็จ ได้ลูกกุ้งก้ามกรามจำนวนมากและจำหน่ายให้เกษตรกรนำไปเลี้ยงในบ่อดิน ตลอดจนปล่อยแหล่งน้ำอย่างพอเพียง

โรงเรือนและบ่อเพาะพันธุ์

1. ใช้โรงเรือนระบบปิดโดยคลุมโรงเรือนด้วยพลาสติกใสเคลือบสารป้องกันรังสียูวี เพื่อควบคุมอุณหภูมิน้ำมิให้เปลี่ยนแปลงมากในรอบวัน
2. บ่อเพาะพันธุ์และอนุบาล ใช้บ่อซีเมนต์กลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-3.0 เมตร หรือบ่อสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 5-25 ตารางเมตร ความสูง 0.8-1.0 เมตร
3. มีระบบเพิ่มอากาศในบ่อให้เพียงพอแก่ความต้องการการเตรียมน้ำ

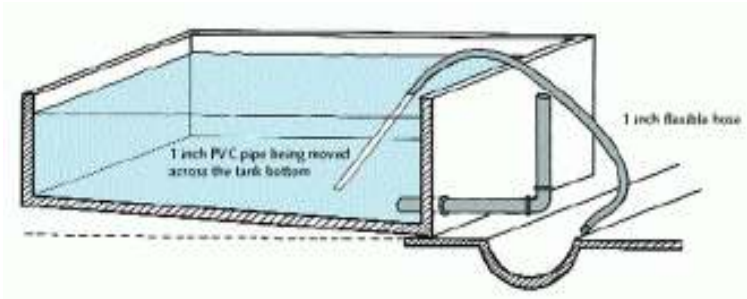
1. น้ำที่ใช้เพาะพันธุ์เป็นน้ำกร่อย ความเค็ม 12-15 ส่วนในพัน (ppt) เตรียมโดยใช้น้ำจากนาเกลือที่ระดับความเค็ม 120-180 ppt ผสมกับน้ำสะอาด ทำการฆ่าเชื้อและตกตะกอนในบ่อโดยใช้คลอรีนผง ระดับความเข้มข้น 15-20 ส่วนในล้าน (ppm) โดยเพิ่มอากาศในน้ำตลอดเวลา ทิ้งไว้ราว 5-6 วัน ทดสอบด้วยน้ำยาโปแตสเซียมไฮโอไดน์ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีคลอรีนหลงเหลือ

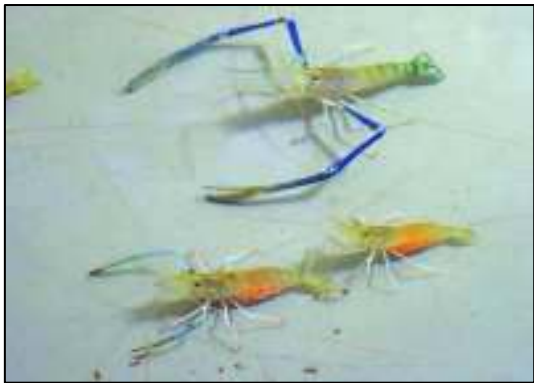
2. คุณภาพน้ำที่เหมาะสมควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) 8.0-8.5 ความเป็นด่างมากกว่า 100 ppm อุณหภูมิ น้ำระหว่าง 30-32 องศาเซลเซียส

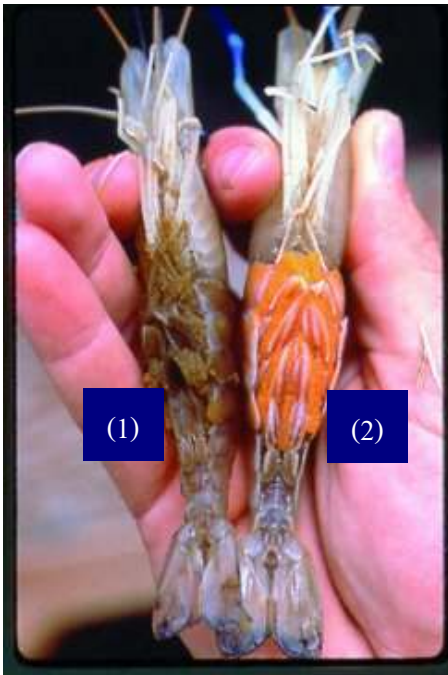
บ่อเพาะและอนุบาลลูกกุ้งก้ามกราม

รูปแบบบ่อเพาะและอนุบาลลูกกุ้งก้ามกราม

พ่อแม่พันธุ์กุ้งก้ามกราม

แม่พันธุ์กุ้งก้ามกราม
ไข่แก่ (1) ไข่อ่อน (2)

บ่อเพาะพันธุ์

วิธีการเพาะพันธุ์

1. เติมน้ำผสมลงในบ่อเพาะและอนุบาลให้ได้ระดับน้ำ 25-30 เซนติเมตร ให้อากาศตลอดเวลา คัดแม่พันธุ์กุ้งที่มีไข่แก่ สีน้ำตาลเข้ม (1) ปล่อยลงในบ่อเป็นเวลา 2-3 วัน ย้ายลูกกุ้งที่ฟักเป็นตัวลงในบ่ออนุบาลในอัตรา 50-100 ตัว/ลิตร ลูกกุ้งวัยอ่อนจะหายใจต้องว่ายน้ำ
2. เพิ่มน้ำในบ่อวันละ 5-10 เซนติเมตร จนได้ระดับน้ำ 0.6-0.8 เมตร

ไข่ไรน้ำเค็มบรรจุกระป๋องสุญญากาศ

อาหารและการให้อาหาร

1. อาหารมีชีวิตได้แก่ ไข่ไรน้ำเค็ม (*Artemia cyst*) ซึ่งบรรจุในกระป๋องสุญญากาศ นำไข่เพาะในน้ำที่มีความเค็ม 25-30 ppt ระดับ pH 7.5-8.0 โดยมีการเพิ่มอากาศตลอดเวลา ใช้เวลาฟักเป็นตัวประมาณ 24-36 ชั่วโมง

2. ให้ไรน้ำเค็มวัยอ่อน (nauplii) ที่ฟักจากไข่(cyst) เป็นอาหารเมื่อลูกกุ้งอายุได้ 3 วัน โดยให้วันละ 2-3 มื้อ ในปริมาณที่พอเพียง

3. เมื่อลูกกุ้งอายุได้ 8-10 วัน จึงเสริมอาหารประเภทไข่อุ่น (ไข่ 5 ฟอง ต่อนมผง 2 ช้อนตวง ต่อน้ำสะอาด 1 แก้ว) โดยยีผ่านตะแกรงเป็นชิ้นเล็ก แช่เย็นไว้ ให้ลูกกุ้งกินวันละ 2-4 มื้อ ในปริมาณที่เหมาะสม

ไรน้ำเค็มวัยอ่อน

ถังเพาะไรน้ำเค็ม

ลูกกุ้งวัยอ่อนอายุ 13-15 วัน หงายท้องว่ายน้ำ

การดูแลก่อนและเปลี่ยนถ่ายน้ำ

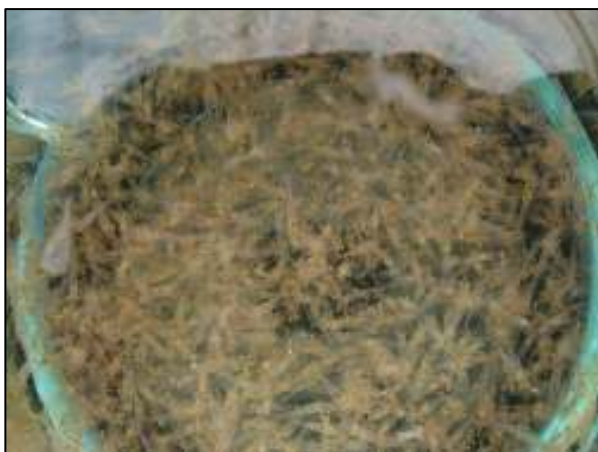
การดูแลก่อนและเปลี่ยนถ่ายน้ำ

1. การทำความสะอาดและดูแลก่อนขึ้นบ่อ เมื่อลูกกุ้งอายุได้ราว 8 วัน โดยดูแลก่อนและเศษอาหารทุกวันในช่วงเช้า เพื่อลดปริมาณอาหารเหลือ
2. เปลี่ยนถ่ายน้ำวันละ 10-20% ของปริมาณน้ำ เมื่อลูกกุ้งอายุได้ 10 วัน ปริมาณน้ำที่เปลี่ยนถ่ายขึ้นกับปริมาณของเสียและสุขภาพของลูกกุ้ง
3. กุ้งก้ามกรามจะเริ่มคว่ำตัวว่ายน้ำเหมือนตัวเต็มวัยเมื่ออายุราว 14-15 วัน ที่อุณหภูมิน้ำ 32 องศาเซลเซียส และจะคว่ำหมดเมื่ออายุราว 21-23 วัน

4. ปรับความเค็มของน้ำให้ลดลงเหลือ 4-6 ppt ก่อนนำไปเลี้ยงต่อ หรือปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลูกกุ้งก้ามกรามโตเต็มวัย

ที่มา : ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดตาก

หมู่ที่ 6 ตำบลไผ่งาม อำเภอมือง จังหวัดตาก 63000

โทร. 0 5551 1020 โทรสาร 0 5554 1558

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : if-tak@dof.in.th